

การพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาท จังหวัดสกลนคร

Management development models to support teaching and learning Sufficiency Economy Course Using Learning Center “Mae Mae House” For students Kut Bak District Sakon Nakhon

ชินกร คะอังกู¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาท จังหวัดสกลนคร 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาท จังหวัดสกลนคร กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน 15 คน นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุตุบาท จังหวัดสกลนคร จำนวน 130 คน โดยดำเนินการระหว่างปีการศึกษา 2557-2558

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้น มี 6 ขั้นตอน ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีผลสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติในระดับค่อนข้างมากทั้ง 2 ด้าน 2) การทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน พบว่า (1) นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุตุบาท 2557-2558 ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” มีผลการเรียนเฉลี่ยในภาพรวม 70.9 คะแนน มีผลการเรียน “ผ่าน” จำนวน 129 คน คิดเป็น 99.23% ซึ่งเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ (2) ครูผู้สอนทั้ง 15 คน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจสูงที่สุดในขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) (3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน ระดับค่อนข้างมาก โดยนักศึกษารู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนเองมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การจัดการเรียนการสอน, เศรษฐกิจพอเพียง

บทนำ

แนวคิดและทิศทางการพัฒนาประเทศของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน., 2554) ได้ยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ภูมิพลอดุลยเดชและแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มี “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้พร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศ ภูมิภาคและระบบเศรษฐกิจโลก ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เพื่อให้สามารถใช้โอกาสที่เกิดขึ้นและเพิ่มภูมิคุ้มกันของทุนที่มีในสังคมไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งจะก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พร้อมทั้งส่งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศที่สำคัญ

¹ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอภูพาน สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสกลนคร

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) จึงได้กำหนดพันธกิจ ในนโยบาย จุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2557 เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดังกล่าวข้างต้น (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.สำนักงาน กศน., 2554: 1, 5, 11) คือ ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชนโดยการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของคนในชุมชน และการส่งเสริมบทบาทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ การเรียนในรูปแบบต่างๆ และพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้สามารถดำเนินงานการศึกษาอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้อง

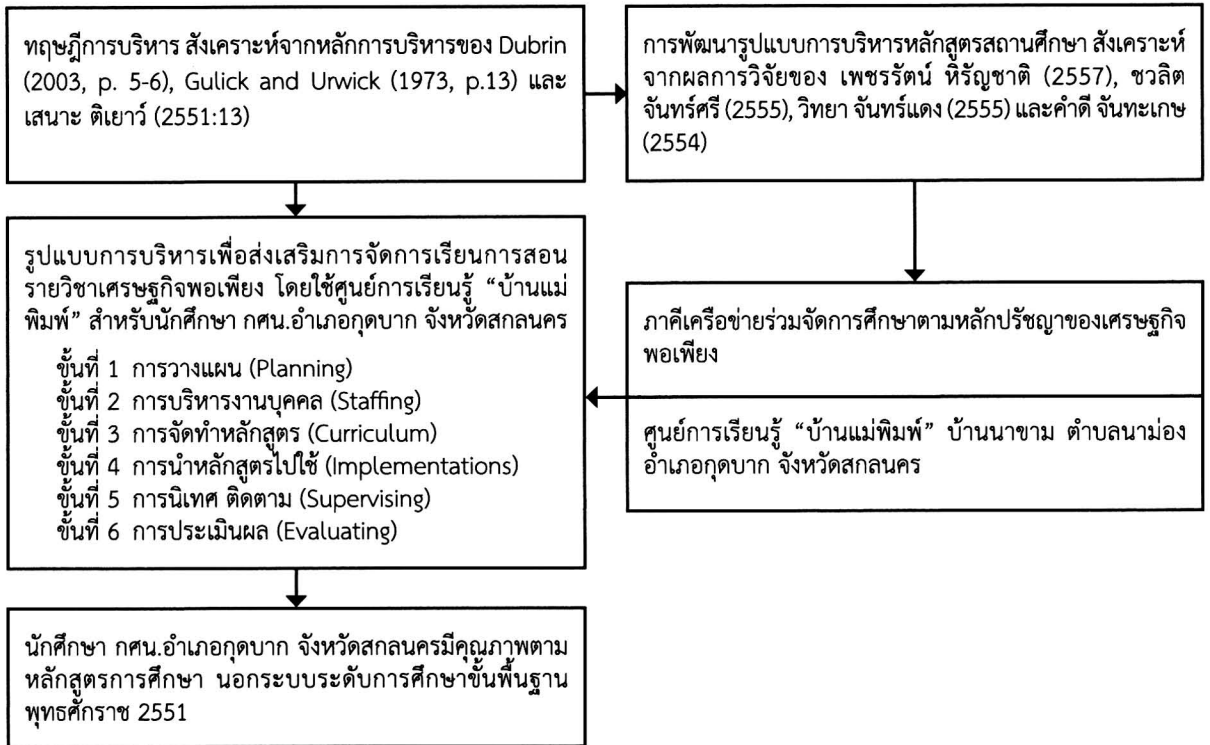
ผู้วิจัยศึกษาบริบทต่างๆ ในเขตรับผิดชอบของ กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร พบว่า อำเภอกุตุบาก มีเขตปกครอง 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลกุตุบาก มี 10 หมู่บ้าน ตำบลนาม่อง มี 19 หมู่บ้าน และตำบลกุดไหมมี 11 หมู่บ้าน มีการปกครองท้องถิ่นเป็นเทศบาลตำบลทั้ง 3 ตำบล มีประชากร 32,697 คน ในช่วงปี 2557 โดยใน ตำบลกุตุบากมี 561 หลังคาเรือน ตำบลนาม่อง มี 1,781 หลังคาเรือน และตำบลกุดไหม มี 1,199 หลังคาเรือน ในปี พ.ศ. 2548 สำนักงานปฏิรูปที่ดินได้คัดเลือกแปลงเกษตรนางพิมพ์ โถตันคำ เป็นแบบอย่างการเรียนรู้ ทางการเกษตรในเรื่องเกษตรพอเพียงตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ต่อมาสำนักงานการเกษตรและ สหกรณ์สกลนคร ได้คัดเลือกแปลงเกษตรของนางพิมพ์ โถตันคำ ให้เป็นแปลงเกษตรของปราชญ์ชาวบ้าน โดย เมื่อปี พ.ศ. 2551 ตั้งให้เป็นแปลงเกษตรเรียนรู้ของกลุ่มเพื่อให้เกิดการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองในการดำเนิน ชีวิตและให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยเป็นแหล่งจัดอบรมให้ชาวบ้านที่เน้นการแลกเปลี่ยนความรู้ให้ ไปปฏิบัติจริง และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่นได้ ศูนย์ กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร จึงเลือกใช้ศูนย์ การเรียนรู้บ้านแม่พิมพ์ โถตันคำ เป็นแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับ นักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยจัดทำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเศรษฐกิจพอเพียงศูนย์ การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานที่จริง ฝึกปฏิบัติจริง ให้เกิดทั้งความรู้และทักษะ การทำงาน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา โดยพัฒนารูป แบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง และสำรวจแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่น ได้แก่ คณะครูที่อยู่ในบังคับบัญชาของผู้วิจัย 15 คน ประกอบด้วยครู กศน.ตำบล จำนวน 10 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 8 คน และภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวน 1 คน (นางพิมพ์ โถตันคำ) รวมทั้งสิ้น 24 คน

ระยะที่ 2 ประชากรที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหา และโครงสร้างของรูปแบบโดยนำรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุศุดบาก จังหวัดสกลนคร ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

ระยะที่ 3 กลุ่มที่ 1 ครูผู้สอน ได้แก่ ครู กศน.ตำบล จำนวน 10 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 คือนักศึกษา กศน. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2557 ได้แก่ ประชากรนักศึกษาจำนวน 27 คน นักศึกษา กศน.ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 ได้แก่ ประชากรนักศึกษาจำนวน 103 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 มี 2 ชนิด คือ แบบสำรวจแหล่งเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และแบบประเมินความสอดคล้องและความเป็นไปได้ของหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสอดคล้องและความเป็นไปได้โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 มี 2 ชนิด ได้แก่ ร่างรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนคร แบบตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหา และโครงสร้างของรูปแบบการบริหารโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 มี 4 ชนิด ได้แก่ แบบสังเกตการสอนของครูในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” แบบประเมินคุณภาพนักศึกษา กศน.อำเภอกุตบากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2558 ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” แบบสอบถามความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนครและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์”

วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสังเกตการสอนของครู วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินคุณภาพนักศึกษาโดยยึดตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของสาระการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

σ	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ได้จากประชากร
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนประชากร
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยระยะที่ 1

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่บริการของ กศน.อำเภอกุตบาก พบว่ามีแหล่งเรียนรู้จำนวน 6 แห่ง โดยเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง 4 แห่ง และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ 2 แห่ง พบว่า ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่พิมพ์ มีความหลากหลายในการดำเนินงานมากที่สุด คือ 15 รายการ รองลงมา ได้แก่ เศรษฐกิจพอเพียงของนายพลวัฒน์ โถดาศา มีจำนวน 13 รายการ ส่วนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ดำเนินการตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขเหมือนกันทั้ง 4 แห่ง และการ

ได้รับการยอมรับในวงวิชาการ พบว่าศูนย์เศรษฐกิจพอเพียงบ้านแม่พิมพ์ ได้รับการยอมรับในวงวิชาการจากหน่วยงานภาครัฐ รวม 6 หน่วยงาน รองลงมา ได้แก่เศรษฐกิจพอเพียงของนายพลวัฒน์ โถดาศา และแหล่งเรียนรู้นางละยามีจำนวน 4 หน่วยงาน

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบการบริหารการศึกษาจากเอกสารทฤษฎี

การบริหาร ผู้วิจัยสังเคราะห์จากหลักการบริหารของ Durbin (2003:5-6), Gulick and Urwick (1973: 13) และเสนาะ ดิยาว (2551:13) ได้ขั้นตอนการบริหารที่สอดคล้องกันของนักวิชาการบริหารทั้ง 4 คน รวม 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดการองค์กร (Organization) การนำ (Leading) การควบคุม (Controlling) และผลการสังเคราะห์รูปแบบการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจากผลการวิจัยของ เพชรรัตน์ หิรัญชาติ (2557), ซวลิต จันทร์ศรี (2555), วิทยา จันทร์แดง (2555) และคำดี จันทร์เกษ (2554) ผู้วิจัยได้ขั้นตอนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกันของนักวิจัยทั้ง 4 คนรวมทั้งสิ้น 7 ตอน ได้แก่ การบริหารงานบุคคล (Staffing) การประสานงาน (Coordinating)/การมีส่วนร่วม (Participation) การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) การนิเทศ ติดตาม (Supervising) และการประเมินผล (Evaluating)

ผลการวิจัยระยะที่ 2

ตอนที่ 3 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนคร มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การบริหารงานบุคคล (Staffing) 3) การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) 4) การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementations) 5) การนิเทศติดตาม (Supervising) 6) การประเมินผล (Evaluating)

ตอนที่ 4 ผลการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เพื่อกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ กิจกรรมและวิธีดำเนินงาน โดยจัดประชุมสัมมนาครูผู้สอน เพื่อชี้แจง และร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน จัดทำรูปเล่มเอกสารแผนการดำเนินงานจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน. อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2557-2558 ขั้นที่ 2 การบริหารงานบุคคล (Staffing) เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักจัดวางตัวบุคคลที่จะรับผิดชอบ ขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) จัดทำรูปเล่มเอกสารหลักสูตรท้องถิ่น และนำเสนอหลักสูตรแก่ผู้เชี่ยวชาญในสังกัด ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementations) เพื่อนำหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นไปใช้ในการเรียนการสอนปีการศึกษา 2557-2558 กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ลงทะเบียนเรียนทุกคน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพหลักสูตร รวบรวมข้อมูลการใช้หลักสูตร คือ ผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมาย และผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานและที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผลที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา และสรุปผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรตามผลประเมินที่ได้ ขั้นที่ 5 การนิเทศ ติดตาม (Supervising) เพื่อติดตามผลการพัฒนาความรู้ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของคณะครู ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครู กศน. ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตบาก จังหวัดสกลนคร ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluating) เชงปริมาณและเชิงคุณภาพการดำเนินงานตามแผน และคุณภาพหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เพื่อตัดสินคุณภาพหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น

ตอนที่ 5 ผลการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยได้ปรับการดำเนิน โดยการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของตัวชี้วัดนี้ ดังนี้

1. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ร้อยละ 80 มีผลการเรียน “ผ่าน”
2. ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร ในภาพรวม ระดับค่อนข้างมากขึ้นไป

3. นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน มีความพึงพอใจต่อรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ในภาพรวมระดับค่อนข้างมากขึ้นไป ขั้นที่ 2 การบริหารงานบุคคล (Staffing) ผู้วิจัยได้เพิ่มการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด โดยแยกความรับผิดชอบตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ทั้ง 3 ข้อ ทั้งในส่วนการดำเนินการ การกระตุ้นส่งเสริม การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปรายงานผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย ระยะที่ 3

ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร กับกลุ่มเป้าหมาย

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2557-2558 ทั้ง 130 คน มีคุณภาพผลการเรียนเฉลี่ย 70.9 คะแนน ได้เกรด 3 โดยได้คะแนนสูงที่สุดในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาข้อที่ 4 (ร้อยละ 89.20) รองลงมา คือ ข้อที่ 3 (ร้อยละ 88.45) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 5 (ร้อยละ 41.13) และข้อที่ 7 (ร้อยละ 46.8)

2. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ได้ผลการเรียน ระดับ 3 มากที่สุด (ร้อยละ 24.62) รองลงมา คือ ระดับ 3.5 ระดับ 2 ระดับ 4 ระดับ 2.5 ระดับ 1.5 และระดับ 1 ตามลำดับ

3. ครูผู้สอนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุดต่อรูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ($\sigma = 4.83$, S.D = 0.14) โดยครูผู้สอนมีความพึงพอใจสูงที่สุดในขั้นที่ 3 จากการจัดทำหลักสูตร (Curriculum) ($\sigma = 4.73$, S.D = 0.20) รองลงมาคือ ขั้นที่ 4 จากการนำหลักสูตรไปใช้ (Implementations) ($\sigma = 4.67$, S.D = 0.26) ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluating) ($\sigma = 4.64$, S.D = 0.46)

4. พบว่า นักศึกษา กศน.อำเภอกุดบาก มีความพึงพอใจต่อการเรียนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ในระดับค่อนข้างมาก ($=4.46$, S,D = 0.25) โดยนักศึกษารู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนเอง สูงที่สุด ($=4.61$, S,D=0.51) รองลงมา ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา ($= 4.60$, S, D = 0.49)

ตอนที่ 7 สรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหาร เพื่อที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร ตามเป้าหมายความสำเร็จที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. นักศึกษา กศน.อำเภอกุดบาก ที่ลงทะเบียนเรียน และได้เข้ารับการวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน จำนวน 130 คน โดยมีผลการเรียน “ผ่าน” จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 99.23 เกินเป้าหมายที่กำหนดไว้มากถึงร้อยละ 19.23

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเกินเป้าหมายความสำเร็จที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

3. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก อยู่ในระดับค่อนข้างมากเป็นไปตามเป้าหมายที่ผู้วิจัยกำหนดไว้

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยตามความมุ่งหมายการวิจัย ข้อที่ 1

ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร พบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นนี้ มี 6 ขั้นตอน ประกอบด้วยได้แก่

1. การวางแผน (Planning) เป้าหมายความสำเร็จ คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ร้อยละ 80 มีผลการเรียน “ผ่าน” ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ในภาพรวม ระดับค่อนข้างมากขึ้นไป นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” มีความพึงพอใจต่อรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ในภาพรวมระดับค่อนข้างมากขึ้นไป

2. การบริหารงานบุคคล (Staffing) มีการจัดประชุม อบรม สัมมนาศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ต่างๆ คณะครู กศน. เกี่ยวกับการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมคณะครูให้แสวงหาความรู้ ดำเนินชีวิต ปฏิบัติภารกิจ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดในแผนการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุตุบาก จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2557-2558

3. การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) ได้มีการประชุมปฏิบัติการครูผู้สอน กศน. คณะครู ร่วมกันกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร จัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และได้จัดทำรูปแบบเอกสารหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมเสนอหลักสูตรแก่ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. การนำหลักสูตรไปใช้ (Implementations) ได้มีการประชุมปฏิบัติการครูผู้สอน เพื่อเตรียมการนำหลักสูตรนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนปีการศึกษา 2557 - 2558 กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวบรวมข้อมูลการใช้หลักสูตร และสรุปผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร และปรับปรุงหลักสูตรตามผลประเมินที่ได้

5. การนิเทศ ติดตาม (Supervising) สอบถามความรู้ความเข้าใจของครู กศน. นิเทศ ติดตามสภาพจริงในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา สอบถามความคิดเห็น และความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทุกคนที่ลงทะเบียนเรียน สรุปผลการนิเทศแต่ละขั้นตอนเพื่อนำมาเป็นข้อมูลการปรับปรุงแผนการดำเนินงานครั้งต่อไป

6. การประเมินผล (Evaluating) นำผลการนิเทศ ติดตาม มาสรุปและประเมินตามเกณฑ์ ตัดสินคุณภาพ ของแผนการดำเนินงาน สรุปแนวทางการปรับปรุง แก้ไข การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนใน ภาควิชาต่อไป

ผลการวิจัยตามความมุ่งหมายการวิจัย ข้อที่ 2

ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์ การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” สำหรับนักศึกษา กศน.อำเภอกุฎกุก จังหวัดสกลนคร ในปีการศึกษา 2557 - 2558 สรุปผลการใช้รูปแบบการบริหารได้ ดังนี้

1. นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุฎกุก จังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2557 - 2558 ใน รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” มีคุณภาพผลการเรียนเฉลี่ยในภาพรวม 70.9 คะแนน โดยได้คะแนนสูงที่สุดในผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของรายวิชาข้อที่ 4 รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ส่วนผลการ เรียนรู้ที่คาดหวังที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือ ข้อที่ 5 และข้อที่ 7 โดยมีนักศึกษามีผลการเรียน “ผ่าน” จำนวน 129 คน คิดเป็น ร้อยละ 99.23

2. ครูผู้สอนทั้ง 15 คน มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชา เศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” อำเภอกุฎกุก จังหวัดสกลนคร ระดับมากที่สุด โดย มีความพึงพอใจสูงที่สุดในขั้นที่ 3 การจัดทำหลักสูตร (Curriculum) รองลงมา ได้แก่ ขั้นที่ 4 การนำหลักสูตร ไปใช้ (Implementations) ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluating)

3. นักศึกษาได้มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ศูนย์ การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” อำเภอกุฎกุก จังหวัดสกลนคร ระดับค่อนข้างมาก โดยนักศึกษาจะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงาน ที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนเอง สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ และ ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ ได้รูปแบบการบริหาร เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงที่มีคุณภาพสูง เป็นที่ยอมรับใน วงวิชาการจากหลายหน่วยงานของรัฐ และมีฐานการเรียนรู้หลากหลายตอบสนองความสนใจของนักศึกษาได้ มาก ดังนั้น ในการนำรูปแบบการบริหารนี้ไปประยุกต์ใช้ จำเป็นต้องศึกษาคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ให้ละเอียด และมีการดำเนินงานที่ครอบคลุมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 3 ท่วง และ 2 เงื่อนไข ซึ่งเป็นปัจจัย สำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่ คาดหวังของหลักสูตรได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการประเมินคุณภาพนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กศน.อำเภอกุฎกุก จังหวัดสกลนคร ปี การศึกษา 2557 - 2558 ในรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ “บ้านแม่พิมพ์” ในการวิจัยระยะ ที่ 3 พบว่า ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่นักศึกษาทำได้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ ข้อ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อ 5 การ

เผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชุมชน เห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ข้อ 7 ความสามารถนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ประกอบอาชีพได้ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป น่าจะศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการเผยแพร่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ชุมชน เห็นคุณค่าและนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คำดี จันทะเกษ. (2554). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต จันท์ศรี. (2555). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3**. วิทยานิพนธ์ ค.ด. การบริหารจัดการการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพชรรัตน์ หิรัญชาติ. (2557) **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมใช้กระบวนการแก้ปัญหาตามทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตมหาวิทยาลัยออร์ท, กรุงเทพมหานคร.
- วิทยา จันท์แดง. (2555). **การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน กศน. (2554). **หนังสือเรียนสาระทักษะการดำเนินชีวิตรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง (ทช 31001) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.
- เสนาะ ดิยาวี. (2551). **หลักการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541). “โมเดล” **วารสารวิชาการ**. 22-26; 1-2.
- Bartol, K.M. and Martin D. C. (1991). **Management**. NewYork: McGraw-Hill, Inc.
- Drucker, P. F. (2006). **Innovation and entrepreneurship: Practice and Principles**. New York: Harper and Row.
- Dubrin, A. J. (2003). **Leadership research findings, practice, and skills**. Boston: Houghton Mifflin.
- Gulick , Luther, & Urwick and Lyndall. (1973). **Papers on the Science of Administration**. New York: Columbia University.